

bewijs, dat het Instituut deszelfs verplichting ten deze niet uit het oog verliest. Mag ik die beraadslaging niet vooruitloopen, den wensch mag ik uiten, dat zij moge bevonden worden gestrekt te hebben, om van onze zijde het Instituut te handhaven in dien rang, welken onze Koninklijke Beschermheer getoond heeft, aan hetzelfde te willen toegewezen hebben.

Overgaande tot de verliezen, welke het Instituut geleden heeft, moet ik daarbij terug treden tot in het vorige jaar. Juist toen wij de laatste maal ter Jaarlijkse Algemeene Vergadering bijeen waren, kwam het bericht tot ons van den dood eens uitstekenden Geleerde, met wiens naam onder hare Correspondenten de Derde Classe zich vereerd had, — den dood van **KAREL OTFRIED MULLER.**

De geleerde wereld heeft in hem een man verloren, die het meeste in zich vereenigde, wat onze tijd in den beoefenaar der Classische oudheid vordert. Die hem persoonlijk gekend hebben, getuigen dat hij een edel karakter aan een aangenamen omgang paarde; zijne schriften getuigen, dat zijne taal-kritiek en een krachtige historische zin bij hem in juiste evenredigheid waren; zijn dood getuigt van zijnen blakenden ijver voor nauwkeurige kennis en eigen onderzoek. Hij had het geluk, reeds vroeg zich eene levenstaak te hebben gekozen, die hij nooit uit het oog verloor, maar die hij niet heeft mogen voltoojien: het was eene volledige geschiedenis van het Griekse Volk. Hij begon met zijne *Aeginetica*: dit bragt hem op Archeologie, en de Griekse Kunst werd een geliefkoosd gedeelte zijner studiën. Maar tot de Historie — daarvan was OTFRIED MULLER overtuigd — tot de Historie is de toegang alleen door de Philologie. Zoo behandelde hij de dorste Grammatische en Etymologische onderzoekingen, en oudheidkundige nasporingen over schijnbare kleinigheden, met even veel gemak en belangstelling, als hij de groote historische betrekkingen der oude Volken onderzocht. Op die wijze werd hij doordrongen van het innerlijke leven der Oudheid; en zijne Geschiedenis van de *Doriërs*, zijn werk over de *Etruriërs*, bij de Akademie der Wetenschappen te *Berlijn* bekroond, zijn voorbeelden van historisch onderzoek.

Hij had zijnen werkring aan de Hooge School te *Göttingen*, waar hij 21 jaren Hoogleraar is geweest, aangevangen met een Programma over den Driehoek van *Delphi* (*de tripode Delphico*): met een onderzoek over dat zelfde *Delphi* heeft hij zijne loopbaan geëindigd. Naar *Italië*, *Sicilië* en *Griekenland* zich hebbende begeven, om op den Clasfischen bodem zelve onderzoeken te doen, was het te *Delphi*, waar hij, met al te veel drift en inspanning aan de brandende zonneshijn zich blootstellende, om opschriften en andere overblijffelen der Oudheid na te sporen en af te teekenen, door eene kwaadaardige koorts werd aangetast, welke hem, naar *Athene* overgebracht, op den 1sten Augustus des vorigen jaars, in den ouderdom van 43 jaren, deed bezwijken. Zijn stoffelijk overfchot is te *Athene* begraven in de beroemde *Akademie*, naast den vermaarden heuvel *Kolonos*, met de aanwijzing van welks juiste ligging OTFRIED MULLER, als had hij een duister voorgevoel gehad van het lot dat hem wachtte, een gefchrift had befloten, 'twelk hij te *Göttingen* had achtergelaten en 'twelk na zijnen dood geplaatst is voor de Lijst der Winter-voorzittingen der *Göttingfche* Hooge-School, waarvoor het bestemd was.

Behalve OTFRIED MULLER te *Göttingen*, verloor de Derde Clasfe van hare Korrespondenten den Heer R. W. J. BARON VAN PABST tot *Bingerden*, in 's *Gravenhage*, Kommandeur der Orde van den Nederlandfchen Leeuw en Lid van den Raad van State. Door eene Lofrede op ERASMUS en door een betoog over den invloed der Kruisvaarten op den toestand van de Burgermaatschappij in ons *Vaderland*, de eerfte bij de Hollandfche Maatschappij van Fraaije Kunften en Wetenschappen, het laafte bij het Utrechtsch Genootfchap bekroond, heeft hij zich als Schrijver en Gefchiedvorfcher gunftig doen kennen. In ftaatsbetrekking heeft hij, door een voorbeeld te geven van belangftelling in grondige geleerdheid en door fteeds aan te dringen op derzelve bevordering, meer nut gedaan dan bepaaldelijk aangewezen of met woorden in het licht kan gefield worden.

De Vierde Clasfe verloor van hare Leden den Heer P. DE VOLDER te *Gend.*

mengebragt, bijzonder over de bijvoegselen tot hetzelfde. Opmerkelijk was de scherpzinnigheid, met welke, door vergelijkingen van onderscheiden voorkomende woorden, de geleerde navorscher wist te geraken tot bepaalde slotsommen, en dat wel in eene hem onbekende taal; slotsommen, waarvan de juistheid later, ook door erkenenis van den Heer DOEFF zelve, meer en meer is gebleken ¹. Doch ik moet mij tot deze mededeeling bepalen. Wie HERINGA was in het eigenlijk vak zijner studiën, dat der Godgeleerdheid, welken rang hij onder Nederlands uitsteekendste Theologen bekleedde, is hier de plaats niet te bepalen; deze taak is door anderen met goed gevolg reeds volbragt, en aan HERINGA verdiende hulde bewezen.

Uit hare Correspondenten mist de Klasse den Baron VAN PABST TOT BINGERDEN, Schrijver eener Lofrede op ERASMUS, in 1812, en eener Verhandeling over den invloed der Kruisvaarten op de Burger-maatschappij in ons Vaderland, in 1814 uitgegeven. Het was ook omstreeks denzelfden tijd, en wel in 1813, dat hij onder de Correspondenten der Klasse werd opgenomen. Het schijnt, dat de voortdurende behandeling van Staatszaken, tot welke hij als Lid van den Raad van State geroepen werd, hem naderhand van de beoefening der Letteren heeft afgetrokken. Ten minste latere blijken van zijne wetenschappelijke werkzaamheid zijn mij niet bekend. Dat hij echter Wetenschappen en Letteren op hoogen prijs bleef stellen, bewees hij, zoo op andere wijzen, als bijzonder als Lid van de Staatscommissie voor het Onderwijs, die in 1829 in 's Gravenhage was bijeengeroepen, waar hij, ook in vereeniging met andere Geleerden, Leden dezer Koninklijke stichting, zich deed kennen als voorstander van grondige vaderlandsche geleerdheid en kennis tegen oppervlakkigheid en het onbepaald huldigen van buitenlandsche instellingen, waarnaar de strekking, bijzonder tijdens onze vereeniging met België, niet zelden moest bestreden worden.

Maar nog een' ander harer Correspondenten betreurt de Klasse in het afsterven van den beroemden **KARL OTFRIED MULLER**, een

¹ Vgl. *J. HERINGA, ELIZS.*, door H. DOUMAN. Utrecht, 1840. bl. 155 volg.

sieraad der Göttingsche Hoogeschool. Ten dage, op welken, ten vorigen jare, de algemeene Vergadering van het Instituut gehouden werd, ontving men hier de mare van het afsterven des beroemden mans, die, op eene wetenschappelijke reize door Griekenland, te Athene, den 1sten Augustus 1840, was overleden. De ijver en warme belangstelling, met welke hij dien classischen grond overal onderzocht, gedoogden hem niet, zóó veel zorg voor zijne verzwakte gezondheid te dragen, als zijne vrienden hem wel vermaanden. In het midden der maand Julij ondernam hij, met verlof der Regering, eene ontgraving te Delphi, welke zijne gezondheid verder ondermijnde. Had hij zijne geleerde loopbaan geopend met een *Programma de Tripode Delphico* (met hetwelk hij, tot het aanhooren zijner Inwijdings-redevoering over WINCKELMANN, te Göttingen, 22 Jan. 1820, had uitgenoodigd) tot de gedenkteeken van hetzelfde Delphi zoude hier beneden zijne laatste werkzaamheid betrekkelijk zijn. Op de reize van Delphi naar Athene verergerde zijn toestand op de meest verontrustende wijze: Leuctra en Platea reed hij reeds bewusteloos door. Hij bereikte nog Athene, doch alleen om er, weinige uren na zijne aankomst, den laatsten ademtogt uit te blazen. De Universiteit van Athene bezorgde de begravenis van den beroemden Geleerde, wiens geheele leven aan dat onderzoek der Grieksche Oudheid was toegewijd geweest. Voor vele eeuwen schreef SERVIUS SULPICIUS uit Athene aan CIGERO over den dood en de begravenis van MARCELLUS (Epist. ad Famil. IV, Ep. 12): »Nos in nobilissimo orbis terrarum gymnasio Academiae locum delegimus, ibique eum combussimus, posteaque curavimus, ut Athenienses in eodem loco monumentum ei marmoreum faciendum locarent." Zoo ligt ook KARL OTFRIED MULLER in het koele graf bij Plato's heuvel, boven het liefelijk woud des Akademos. Wat SERVIUS SULPICIUS verder zeide van een gedenkteeken ter eere van MARCELLUS door de Atheners te stichten, dit geldt ook hier van MULLER, aan wien de Hoogleraren der Universiteit een eenvoudig, maar waardig, grafsteente hebben opgericht. BYRON verloor ook in Athene een vriend en reisgenoot; hij deed op zijn graf het opschrift stellen: »Si in morte miserandus, tamen in

sepulchro felix." Men zou bijna ditzelfde op MULLER toepassen, die, als de Held op zijn schild, dat hij niet wil verlaten, zijn graf heeft gevonden op die plaats, en onder die luchtstreek, tot welke de geleerde nasporingen zijns levens betrekking hadden gehad, ware het niet, dat de eerwaardige JACOB GRIMM, in een hartelijk schrijven aan MULLER's schoonvader, onzen Geassocieerden GUSTAV HUGO, te regt had toegeroepen: »Welk een geringe troost voor zoo groot een leed! Ik wilde liever, dat hij zijn graf in een of ander Barbarenland gevonden had, nadat hij nog een lang leven der Wetenschap en zijnen roem had mogen toewijden."

Over zijne verdiensten kan ik kort zijn. Te Brieg, in Silesië, geboren op 28 Aug. 1797, gaf hij zich eerst te Breslau, onder SCHNEIDER en HEINDORF, later te Berlijn, onder BÖCKH en BUTTMANN, aan Letter- en Oudheidkundige studiën over. De kunstschaten van Dresden hadden hem met den geest der Oudheid bezielde. Zijne Werken over de Doriërs, de Etrusken, zijne Prolegomena voor eene wetenschappelijke Mythologie, zijne Archaeologie der Kunst zullen, met zoo vele andere stukken van minderen omvang, zijnen geleerden roem tot de nakomelingschap overbrengen. MULLER was Correspondent onzer Klasse, omdat er geene plaats van Geassocieerde open was. Ook den hoogsten rang hadde hij anders gewis met eere bekleed!

(Vervolg en Slot hierna.)